

◆ آنچه در این شماره می خوانید:

- ۱۰ دستاوردهای ژنتیک دام و طیور، امنیت غذایی، اقتصاد مقاومتی (سر مقاله).....
- ۱۲ سیر تکوین و تحول در اصلاح نژاد، فرآیند ژنومیک و امنیت غذایی کشور.....
- ۱۶ تخصیص ۲۰۰ میلیارد تومان پارانه تشویقی صادرات فرآورده های لبنی.....
- ۱۷ تحول در مکانیزاسیون کشاورزی ایران اقدامی ماندگار در عرصه توسعه پایدار.....
- ۲۲ استمداد رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران از وزیر و مردم برای نجات مرغداری.....
- ۲۳ چرخه معیوب تحقیقات، آموزش و ترویج همچنان باقی است.....
- ۲۴ رهیافتی به نظرات مهندس اسکندری وزیر پیشین.....
- ۲۵ کشاورزی رابه گونه ای دیگر می توان نگرست (۵ ساعت گفتگو با مهندس اسکندری).....
- ۳۲ کنترل استرس گرمایی با استفاده از ترکیب جیره غذایی.....
- ۳۳ کشاورزان دل زده از مناظره های جهت داری حاصل.....
- ۳۵ تولید گوشت مرغ در واحدهای بدون پروانه.....
- ۳۷ شیوع بیماری «چشم صورتی» در میان گاوها و مقابله با آن.....
- ۳۹ اجرای برنامه های اقتصاد مقاومتی در ابلاغیه ۲۴ بندی وزارت جهاد کشاورزی.....
- ۴۰ صادرات چشم اسفندیار مقابله با مازاد تولید محصولات کشاورزی.....
- ۴۲ بیانیه وزیران ۶۵ کشور درباره آینده کشاورزی جهان.....
- ۴۵ ۵ میلیون تومان وام بدون وثیقه برای روستائیان.....
- ۴۶ هنوز در میان مجلات تخصصی بخش کشاورزی رتبه بندی انجام نشده است.....
- ۴۸ دامداران و دامداری کشور هنوز به جایگاه شایسته خود راه پیدا نکرده اند.....
- ۵۰ گذر از رخدادهای کشاورزی.....
- ۶۲ خلاصه برخی مقالات به زبان انگلیسی.....

سردرگاه

دستاوردهای ژنتیک دام و طیور، امنیت غذایی، اقتصاد مقاومتی

پرسش اساسی این است: آیا میان تحولات ژنتیک در پهنه گیتی و بخشی از انتقال دانش علمی و کاربردی آن به داخل کشور با اقتصاد مقاومتی درون زا و برون نگر مبنایت و رابطه ای مضمونی وجود دارد؟ آیا در عرصه اقدام و عمل می توان این دانش دقیق، تحقیقاتی، مطالعاتی و عمیق رابه طور مستقیم یا غیر مستقیم به مفاهیم کلی متن اقتصاد تدوین شده ای که مقاومتی نامیده می شود و به همین عنوان شهرت یافته است مر تبط دانست یا این هم از سیاق و شیوه های متداول شعاری است که هر فعل، اقدام و عمل را به این عنوان منتسب می کنند؟ چه رابطه ای میان اهداف کلی و راهبردی اقتصاد مقاومتی و توسعه و تحولات ژنتیکی و اصلاح نژادی در دام و طیور بویژه تحولات انجام شده توسط چند موسسه و شرکت دولتی، نیمه دولتی، نهادی و بخش خصوصی وجود دارد؟ مگر نه اینکه ما در... ادامه در صفحه ۱۰

www.damparvaran.com

E-mail: damparvaran_magazine@yahoo.com

E-mail: damparvaran@damparvaran.com

دستاوردهای ژنتیک دام و طیور امنیت غذایی و اقتصاد مقاومتی

از چند نژاد و به طور عمده هلشتاین برای تولید بخش قابل توجهی از ۸ میلیون تن شیر تولیدی کشور وارد می شود و در تحولات دوسه سال اخیر با واردات دام‌های ژنومیک از ذخایر ممتاز ژنتیک دامی دنیا همانند دام‌های سنگین هلشتاین، مونته‌بیلیارد، سمینتال (simmental) و... دام‌های سبکی همچون میش و بز رومانف و سانن و چند نژاد دیگر، چندین گام اساسی در عرصه تحولات ژنتیک و اصلاح نژادی برداشته ایم تا با بزرگترین بحران کشاورزی و دامپروری کشور یعنی کمبود منابع و ذخایر آبی و عدم تعادل میان دام و مرتع و کمبود علوفه خشبی و خوراک دام و طیور حاصل از انواع علوفه مقابله کنیم.

با استفاده از نژادهایی که با همان میزان مصرف خوراک بلکه کمتر چه در زمینه زایش و چند زایی راندمانی بیش از دو برابر دارند و چه در حوزه تولید شیر و گوشت با رکوردهای جهانی رقابت می کنند چه هدفی را دنبال می کنیم؟ آیا حاصل چنین تحولاتی جز این است که دامدار و مرغدار ما با هزینه کمتر جیره و خوراک که بخش عمده ای از هزینه‌های تولید را شامل می شود، شیر و گوشت قرمز، تخم مرغ و گوشت مرغ بیشتر و ارزان تری به دست آورند؟

پرسش اساسی این است: آیا میان تحولات ژنتیک در پهنه گیتی و بخشی از انتقال دانش علمی و کاربردی آن به داخل کشور با اقتصاد مقاومتی درون زا و برون نگر مابینت و رابطه ای مضمونی وجود دارد؟ آیا در عرصه اقدام و عمل می توان این دانش دقیق، تحقیقاتی، مطالعاتی و عمیق را به طور مستقیم یا غیر مستقیم به مفاهیم کلی متن اقتصاد تدوین شده ای که مقاومتی نامیده می شود و به همین عنوان شهرت یافته است مرتبط دانست یا این هم از سیاق و شیوه‌های متداول شعاری است که هر فعل، اقدام و عمل را به این عنوان منتسب می کنند؟

چه رابطه ای میان اهداف کلی و راهبردی اقتصاد مقاومتی و توسعه و تحولات ژنتیکی و اصلاح نژادی در دام و طیور بویژه تحولات انجام شده توسط چند موسسه و شرکت دولتی، نیمه دولتی، نهادی و بخش خصوصی وجود دارد؟ مگر نه اینکه ما در عرصه طیور به طور عمده ۲۰۰ هزار جوجه از یک نژاد خارجی و البته تعدادی محدود از چند نژاد دیگر را وارد کرده تا بالغ بر ۲ میلیون تن گوشت مرغ را تولید کنیم؟ صاحب نظران و دست اندر کاران می دانند در عرصه دامپروری نیز بخش عمده ای از اسپرم و جنین خارجی

آیا حاصل این تحول سرنوشت ساز و ماندگار یعنی انتقال ژن‌های برتر پر تولید که سریعاً به نتیجه می‌رسند جز افزایش کمی و کیفی فرآورده‌های دامی است؟

آیا حاصل این گونه اقدامات که متأسفانه به دلایل غم‌انگیزی از چشم و دید مردم و حتی دامداران و بهره‌برداران پنهان است و کمتر دیده یا شنیده می‌شود جز دست‌رسی آسان مردم به غذا و وجود فراوانی مواد پروتئینی در کشور و نهایتاً جز این است که ضریب مقاومت کشورمان را در مقابل کشورهایی که طی سالیان متمادی گذشته در جستجوی سلطه بر بازار عظیم و ثروتمند ما بوده اند افزایش می‌دهد و واردات انواع مواد لبنی، شیر خشک، گوشت قرمز و مرغ و تخم مرغ را منتفی می‌کند؟

حاصل این همه تلاش توسط همه فعالان بخش که غالباً به شمار نمی‌آید موجب شده و می‌شود که سیاست‌مداران، دست‌اندرکاران و مسئولانی که با موضوع ارتباط دور و نزدیک دارند، به مردم وعده افزایش کمی و کیفی تولید مواد غذایی بدهند و جامعه را امیدوار و شاداب کنند.

حال اگر شرکتی باشد که با شکسته شدن Patent (انحصار ثبت اختراع) دام‌های ژنومیک آمریکا، بلافاصله با اتکا به توانائی‌ها و دانشی که دارد، تولید و تکثیر این دام‌ها را در ایران شروع کند؛ شایسته و لایق دریافت نشان افتخار از فرهنگستان علوم یا هر نهاد ملی و معتبر دیگری نیست؟

آیا این حرکت مصداق بارز اقدام و عمل در اقتصاد مقاومتی به شمار نمی‌رود؟

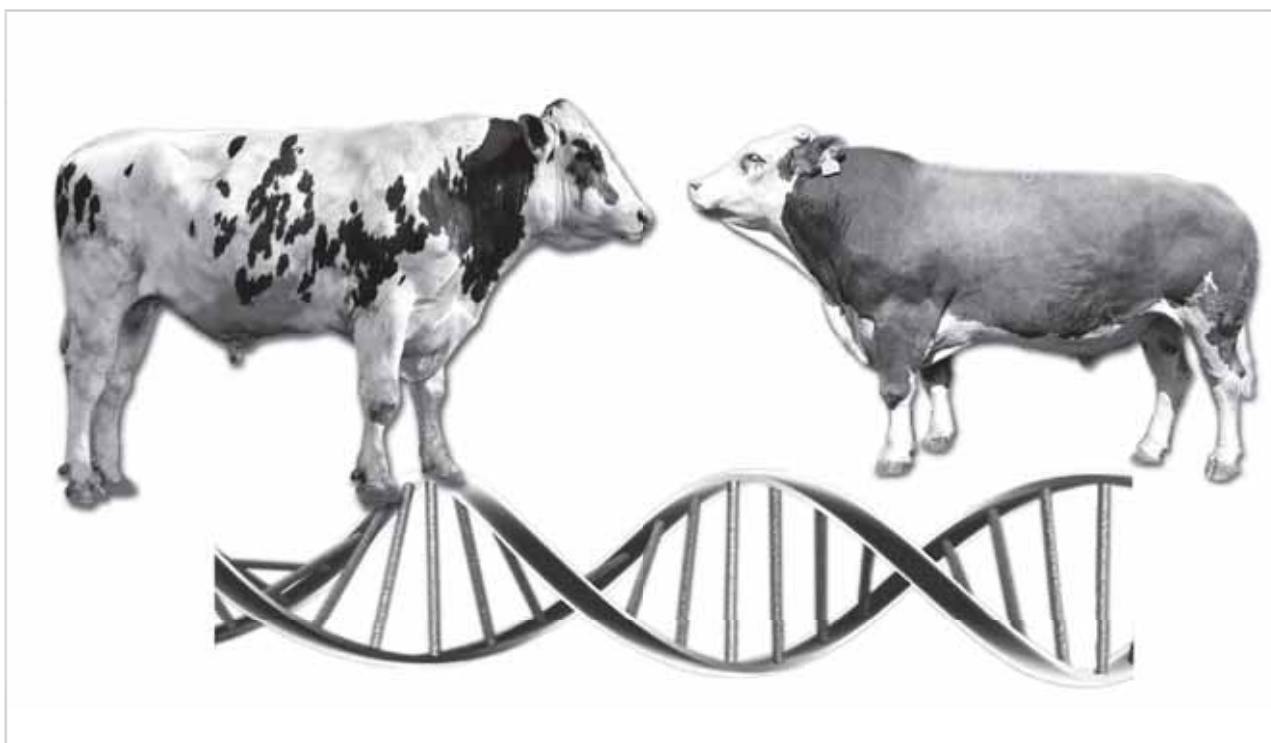
آیا اگر با سرعت حاصل از ژنومیک، تولید و تکثیر دام‌های اصیل پر بازده با هزینه‌های تقریباً یک سوم کنونی به شیر و گوشت بیشتری برای

کشور در مسیر امنیت غذایی از منابع داخلی دست یابیم؛ این اقدام از جمله شاخص‌های تحکیم اقتدار و استقلال کشور نیست؟

بدون شک همین است! در رابطه با کشف موارد جزئی و زیر بخشی در عرصه راهبرد کلی اقتصاد مقاومتی که رهنمود اجرا، اقدام و عمل برای دولت نیز قلمداد شده است، همین تحولات ژنتیکی، ترویج و تبلیغ و گسترش آموزش‌های آن بارزترین شاخصه‌ها در حوزه کشاورزی به شمار می‌رود که باید مورد حمایت جدی دولت در دو اقدام اساسی قرار گیرد. یکی در عرصه تسهیلات پروتکلی و مذاکرات میان دولت‌ها است که خوشبختانه بعد از موفقیت‌های موسوم به برجام در حال انجام و گسترش است. دوم، اقدام و عمل وزارت جهاد کشاورزی برای رفع ناتوانی، ضعف آشکار و غفلت نابخشودنی‌اش در گسترش آموزش، ترویج نظری و حمایت از مطالب و مقالات مندرج در نشریات تخصصی بخش خصوصی برای جلب و جذب بهره‌برداران به سوی این تحولات جدید و کمتر شناخته شده در میان بسیاری از دامداران است.

خوشبختانه با حمایت شرکت نهاده‌های دامی جاهد به عنوان موسسه‌ای دانش‌محور و پیشرو در این زمینه؛ همایشی یک روزه سازماندهی شده است که چهارمین سال آن در پنجم خرداد ماه پیش رو، برگزار می‌شود. در این همایش برجسته‌ترین دامداران و صاحبان صنایع مرتبط حتی بخشی از صاحبان صنایع لبنی برای حضور دعوت شده‌اند. حضور سخنرانان داخلی و خارجی که با خود پیام‌های نوینی برای تشریح و توضیح بیشتر این تحولات آورده‌اند؛ از ویژگی‌های بارز این همایش خواهد بود.

منصور انصاری

سیر تکوین و تحول در اصلاح نژاد، فرایند ژنومیک و امنیت غذایی در کشور

به طور مثال، کشوری مانند چین و بعضی از کشورهای آسیای جنوب شرقی که بخش عمده‌ای از غذای جمعیت میلیاردی خود را با توسعه و تکثیر جوندگان، مار، عقرب، سوسک، مارمولک و مورچه تامین می‌کنند، اکنون وارد صحنه گسترش تولید گوشت قرمز، گوشت مرغ و سایر مواد غذایی متفاوت از گذشته که در کشورهای دیگر متداول و متعارف است، شده‌اند.

از یک سو سطح رفاه عمومی مردم در پهنه گیتی ارتقا یافته و تقاضای آحاد جمعیت رو به تزاید در ۵ قاره جهان، روز به روز برای مواد غذایی کیفی، سالم، تازه و حتی ارگانیک در حال افزایش است و از سوی دیگر منابع پایه آب، خاک، مراتع و جنگل‌ها رو به کاهش می‌رود. در چنین شرایطی نمی‌توان ایستاد و با شیوه‌های گذشته تولید کرد.

در عرصه تولید شیره و گوشت قرمز و گوشت مرغ و تخم مرغ و باتوجه به محدودیت‌های منابع، نهاده‌ها و علوفه خشبی، کاهش سطح مراتع عدم تعادل میان تعداد دام و

می‌توان قرن پیش رو را که تازه ۱۶ سال از آغاز آن می‌گذرد، قرن جهش‌های عظیم و بی‌انتهای علمی و تحولات بی‌مانند اقتصادی در پهنه جهان نامید.

سرعت برق‌آسای انتقال داده‌های علمی، اطلاعات، اخبار، تفکرات کاربردی شدن سریع و بلاواسطه علوم محض و دستاوردهای تحقیقاتی مطالعاتی، جهانی شدن علوم، کاهش میزان انحصار ثبت اختراع (patent)، رقابت بی‌سابقه کشورهای جهان در عرصه تبدیل علوم به تکنولوژی و صنعت برای توسعه و گسترش توان اقتصادی، جهانی متفاوت با شاخص‌های نوینی را در منظر ما ترسیم می‌کند که آبرستن تحولات شگرفی است و به نظر می‌آید در آینده‌ای نه چندان دور نیز در حوزه تامین مواد غذایی با منشا گیاهی، دام و طیور و آبزیان، هم در عرصه روش‌های تولید و تغییر در ماهیت بهره‌وری و هم در رابطه با اعمال حاکمیت و ایجاد امنیت غذایی عام با تحولات چشمگیر و صحنه‌های متفاوت از گذشته روبرو خواهیم بود.

در دام و بهره‌گیری از نژادهای برتر و خوب بازده طیور را دریافته بودند و اینک شاهد هستیم سوای هیاهوهای سیاسی و روش‌های اداره امور سیاسی و اقتصادی این یا آن دولت، چگونگی کوچکترین تغییرات اصلاح نژادی در صحنه جهانی را رصد کرده و پا به پای تحولات و به محض شکسته شدن انحصار ثبت اختراع (پتنت) متعلق به دولت‌های قدرتمند زورمدار، دانش ژنومیک اصلاح نژادی را با سرعت قابل تحسین وارد کشور می‌کنند و از سوی دیگر در کمتر از نیم قرن کوشندگی و تلاش، از آن هنگام که اولین ایستگاه‌های اصلاح نژاد به منظور ترویج نژادهای خارجی و آمیخته‌گری و از طریق ورود گاوهای نر برای تلقیح طبیعی در بریانک تهران برپا شد تا وقتی که اولین خیابان دامپروری کشور در مهرآباد جنوبی نامگذاری و با گسترش شهر تهران، مرکز اصلاح نژاد به شهرستان کرج جنب روستای «رزکان نو» (محل فعلی)

سرعت برق آسای انتقال داده‌های علمی، اطلاعات، اخبار، تفکرات کاربردی شدن سریع و بلاواسطه علوم محض و دستاوردهای تحقیقاتی مطالعاتی، جهانی شدن علوم، کاهش میزان انحصار ثبت اختراع (patent)، رقابت بی سابقه کشورهای جهان در عرصه تبدیل علوم به تکنولوژی و صنعت برای توسعه و گسترش توان اقتصادی، جهانی متفاوت با شاخص‌های نوینی را در منظر ما ترسیم می‌کند که آپستن تحولات شگرفی است و به نظر می‌آید در آینده‌ای نه چندان دور نیز در حوزه تامین مواد غذایی با منشا گیاهی، دلم و طیور و آبزیان، هم در عرصه روش‌های تولید و تغییر در ماهیت بهره‌وری و هم در رابطه با اعمال حاکمیت و ایجاد امنیت غذایی عام با تحولات چشمگیر و صحنه‌های متفاوت از گذشته روبرو خواهیم بود

مراعات کشور، الزامی بایست موضوع نژادهای برتر تولیدی، تحولات ژنتیک مترتب بر آن و گسترش اصلاح نژاد را از اولویت‌های مهم و تعیین کننده برای ایجاد امنیت غذایی در کشور قرار داد.

اندیشمندان کشاورزی و متفکران دانش‌مدار و متخصصان متعهد و مردم دوست، چه قبل از انقلاب و چه بعد از آن با هوشمندی مدبرانه موضوع گسترش اصلاح نژاد

دامداران صنعتی به خوبی می‌دانند با بهره‌گیری از دلم‌های ژنومیک، شناسایی دلم‌های برتر پر تولید و مقاوم در مقابل بیماری‌ها با فواید اقتصادی خوب، سریع‌تر صورت می‌گیرد و گفته می‌شود که ژنومیک، این عملیات را از ۵ سال به دو سال کاهش می‌دهد که خود یک مزیت اقتصادی شگرف در فرآیند تولید شیر و گوشت قرمز است

مستقر گردید و پس از اینکه موسسه بررسی های اصلاح نژاد در اوایل دهه ۵۰ نامگذاری و سپس به مرکز اصلاح نژاد و بهبود شیر تغییر نام داده شد، اینک به انتقال دانش ژنومیک و تولید اسپرم های ژنومیک شده بایک سوم قیمت جهانی آن در داخل کشور دست یافته ایم. تلاش برای بهره گیری از ذخایر ژنتیک دام های برتر جهان برای تولید گاو های نر مولد